

Saga Fiskmarkaðs Íslands hf.

Það var á fundi Héraðsnefndar Snæfellinga þann 3. september 1991 sem ákveðið var að hefja undirbúning að stofnun fiskmarkaðs á Snæfellsnesi. Á fundi héraðsnefndarinnar ári áður var ákveðið að nefndin beitti sér fyrir eflingu atvinnulífs á Snæfellsnesi með samræmdum aðgerðum í héraðinu. Ráðist var í þróunarverkefni tengt sjávarútvegi og vinnuhópur tók m.a. saman yfirlit um þróun sjávarútvegs á Snæfellsnei á liðnum áratug. Í samantektinni kom fram að mikið magn af fiski væri flutt burt af svæðinu og selt á fiskmörkuðum annars staðar. Mikill áhugi var meðal Snæfellinga á því að finna leiðir til að bæta stöðu sjávarútvegsins í héraðinu og ekki síst á stofnun fiskmarkaðar. Því var ákvörðun héraðsnefndar í september 1991 um stofnun undirbúningsnefndar í því skyni, eðlilegt skref í málinu.

Í undirbúningsnefnd voru skipaðir einstaklingar af svæðinu, þeir Atli Viðar Jónsson Grundarfirði, Bæring Guðmundsson Stykkishólmi, Sævar Friðþjófsson Rifi, Páll Ingólfsson Ólafsvík og Jón Pálsson frá Atvinnuráðgjöf Vesturlands.

Vinna nefndarinnar hófst strax á haustmánuðum 1991, með aðstoð Atvinnuráðgjafar Vesturlands, þar sem gerðar voru hagkvæmnisathuganir á verkefninu, áætlanir um fjárfestingar og arðssemisútreikningar. Vinnan gekk hratt og vel og var m.a. unnin í góðri samvinnu við Faxamarkað í Reykjavík bæði hvað varðar tæknileg atriði og uppboðskerfi.

Ákveðið var að hefja almenna hlutafjáröfnun á svæðinu vegna stofnunar hlutafélags um starfsemi fiskmarkaðar sem hefði starfsstöðvar á þéttbýlisstöðunum á Snæfellsnesi. Söfnunin gekk strax með ágætum og um 80 fyrirtæki og einstaklingar höfðu skráð sig fyrir hlutafé við stofnun félagsins. Stærstu hluthafar við stofnun voru hafnarsjóðir sveitarfélaganna á Snæfellsnesi ásamt nokkrum fiskverkunar- og útgerðarfélögum á svæðinu.

Í frétt í Morgunblaðinu þann 9. október 1991 var fjallað um fyrirhugaða stofnun hlutafélagsins og sagt frá kynningarfundum um málið. Þar sagði: „Lítið er á stofnun þessara samtaka sem mikilvægt samstarfsverkefni, sem væntanlega leiði til annars og meira í þeim efnum þegar fram líða stundir [...] Sturla Böðvarsson, formaður Héraðsnefndar Snæfellinga, hefur kynnt þessi mál á fundunum og segir að þessi samtök muni sameina byggðarlögin á Snæfellsnesi til átaka.“

Fyrstu stjórn Fiskmarkaðs Breiðafjarðar hf. (FMB) skipuðu eftirtaldir:

Sævar Friðþjófsson Rifi
Páll Ingólfsson Ólafsvík
Atli Viðar Jónsson Grundarfirði

Pétur Ágústsson Stykkishólmi
Magnús Stefánsson Grundarfirði

Eiginleg starfsemi FMB hófst með opnun starfsstöðvar í Ólafsvík, í húsnæði Sigurðar Valdimarssonar að Norðurgarði, og fór fyrsta uppboðið fram 8. janúar 1992. Fljótlega í kjölfarið var opnuð starfsstöð í Grundarfirði og var gerður verktakasamningur við fiskverkunina Stöð hf. í Grundarfirði. Í Stykkishólmi fékk starfsemi FMB aðstöðu í hluta húsnæðis fiskverkunarinnar Hamraenda hf. Á næstu mánuðum voru einnig opnaðar starfsstöðvar í Rífi og á Arnastapa. Í öllum tilfellum var starfsemi félagsins rekin í leiguhúsnæði.

Á fyrsta ári félagsins, þ.e. 1992, voru seld 9.783 tonn fyrir um 758 milljónir króna eða meðalverð uppá 77,69 kr. pr. kg. Afkoma félagsins fyrsta árið var neikvæð um 4 millj. kr. og stafaði það einkum af miklum fjárfestingum í umbúðum ásamt tækjum og búnaði. Einnig hafði þar áhrif vankunnátta og byrjunarörðuleikar eins og algengt er við stofnun fyrirtækis og sú staðreynd að á mjög skömmum tíma var ráðist í opnun starfsstöðva á öllum höfnum á Snæfellsnesi. Strax á öðru starfsári félagsins tókst að snúa rekstri félagsins í hagnað og hefur svo verið allar götur síðan að undanskildu árinu 2008 þegar allflest fyrirtæki voru með neikvæða afkomu vegna gengistaps á erlendum lánunum.

Fljótlega eftir stofnun kom í ljós að húsnæðið í Ólafsvík var of lítið og óhentugt og því var starfsemin þar flutt í húsnæði Hróa hf. á haustmánuðum 1993. Á árinu 1997 var tekið í notkun nýtt húsnæði á hafnarsvæðinu í Ólafsvík undir aðalstöðvar félagsins og ári síðar festi félagið kaup á húsnæði í Rífi. Við það breyttist öll aðstaða og ásýnd félagsins til hins betra.

Þegar hér var komið sögu mátti öllum vera ljóst að með víðtæku samstarfi Snæfellinga hefði tekist að byggja upp sterkt og öflugt fyrirtæki á svæðinu; fyrirtæki sem hafði umtalsverð áhrif í sjávarútvegi og atvinnulífi á svæðinu; fyrirtæki sem allir gátu verið stoltir af.

Starfsemi FMB var með nokkuð svipuðum hætti frá stofnun og allt fram til ársins 1999 en það ár var Fiskmarkaður Snæfellsness hf., sem einnig var rekinn í Ólafsvík, sameinaður félaginu. Við þann samruna hófust miklar umbreytingar hjá félaginu. Ári síðar var Faxamarkaður hf. í Reykjavík, sem einnig var með starfsemi á Akranesi, sameinaður FMB og nafni þess breytt í Fiskmarkaður Íslands hf. Á árinu 2001 keypti félagið síðan allt hlutafé í Fiskmarkaði Suðurlands hf. sem var með starfsemi í Þorlákshöfn og var það félag sameinað Fiskmarkaði Íslands hf.

Á þessum þremur árum 1999 – 2001 jukust umsvif félagsins um helming, því á árinu 1998 voru seld 18.505 tonn fyrir um 1.958 milljónir kr. hjá FMB en á árinu 2002 voru seld 39.936 tonn fyrir um 5.981 milljónir kr. hjá Fiskmarkaði Íslands hf.

Á árinu 2006 var starfsemi félagsins enn vikkun út með stofnun Kvótamiðlunar og yfirtöku á flokkunar- og slægingarþjónustu sem starfrækt hafði verið á svæðinu. Kvótamiðlunin gekk vel og var rekin fram til haustmánaða 2009 en var þá lokað, einkum vegna samdráttar sem varð í framboði leigukvóta við mikinn niðurskurð aflaheimilda 1. september 2009.

Á árinu 2006 var keypt húsnæði fyrir flokkunar- og slægingarþjónustuna að Hafnargötu 10 í Rífi. Starfsemi þeirrar deildar var verulega eflð og þjónusta aukin með því að vélflokka allan fisk.

Á árinu 2007 var allt hlutafé í Örva ehf. á Skagaströnd keypt og það félag sameinað Fiskmarkaði Íslands hf. Örvi rak fiskmarkað ásamt löndunarþjónustu og ýmissi annarri tengdri þjónustu á Skagaströnd. Árið 2007 var einnig stofnuð þjónustudeild en starfsemi hennar var hætt á árinu 2008.

Fiskmarkaður Íslands hf. er í dag með starfsemi sína í eigin húsnæði í Ólafsvík, Rífi, Þorlákshöfn og á Skagaströnd, auk þess sem flokkunar- og slægingarþjónustan er í eigin húsnæði á Rífi, eins og fyrr sagði. Í Stykkishólmi, Akranesi, Reykjavík og á Arnarstapa er starfsemin í leiguhúsnæði en í Grundarfirði var gerður verktakasamningur við fyrirtækið Djúpaklett ehf.

Starfsemi Fiskmarkaðs Íslands hf. hefur á undanförunum árum gengið vel þrátt fyrir verulegan samdrátt í úthlutuðum aflaheimildum.

Sölutölur í magni og verðmætum eru frá stofnun félagsins þessar:

ÁR	Tonn	Verðmæti	Meðalverð
1992	9.783	758	77,69
1993	13.716	1.085	79,08
1994	17.286	1.550	89,60
1995	17.649	1.584	89,60
1996	17.109	1.479	87,42
1997	17.292	1.583	92,07
1998	18.505	1.958	105,80
1999	19.099	2.340	122,50
2000	27.571	3.506	127,20
2001	36.760	5.981	162,70
2002	39.936	6.576	164,70
2003	39.694	5.398	136,00
2004	44.656	5.559	124,50
2005	44.747	5.369	119,98
2006	43.769	6.220	142,10
2007	42.578	7.022	164,90
2008	45.306	8.388	185,14
2009	47.713	10.301	215,90

Á landinu öllu eru í dag reknir um 15 fiskmarkaðir og hefur hlutdeild Fiskmarkaðs Íslands undanfarin ár verið á bilinu 45 – 50 %, sjá töflu um markaðshlutdeild á árinu 2009.

Hlutföll í seldu magni á íslenskum fiskmörkuðum 2009

Fiskmarkaður Íslands hf.	49%
Fiskmarkaður Suðurnesja hf.	24%
Fiskmarkaður Siglufjarðar hf.	4%
Fiskmarkaður Vestmannaeyja hf.	4%
Fiskmarkaður Bolungavíkur hf.	3%
Fiskmarkaður Suðureyrar hf.	4%
Fiskmarkaður Þórshafnar hf.	2%
Aðrir fiskmarkaðir	10%

Hlutföll í verðmætum á íslenskum fiskmörkuðum 2009

Fiskmarkaður Íslands f.	50%
Fiskmarkaður Suðurnesja hf.	23%
Fiskmarkaður Siglufjarðar hf.	4%
Fiskmarkaður Vestmannaeyja hf.	2%
Fiskmarkaður Bolungavíkur hf.	4%
Fiskmarkaður Suðureyrar hf.	4%
Fiskmarkaður Þórshafnar hf.	3%
Aðrir fiskmarkaðir	10%

Fyrsti framkvæmdastjóri hjá Fiskmarkaði Breiðafjarðar var Guðjón Ingólfsson en Tryggvi Leifur Óttarsson tók við af honum skömmu síðar. Tryggvi átti stóran þátt í uppbyggingu fyrirtækisins og gegndi starfi framkvæmdastjóra til vorsins 2008 en þá tók Páll Ingólfsson við starfi framkvæmdastjóra og hefur gegnt því síðan.

Árangur við uppbyggingu og rekstur Fiskmarkaðs Íslands hf. hefur frá upphafi byggst á traustu starfsfólki og viðskiptavinum félagsins. Félagið hefur átt því láni að fagna að starfsmannavelta er mjög lág og nokkrir af lykilstarfsmönnum fyrirtækisins hafa starfað hjá því nánast frá stofnun þess. Sú víðtæka samstaða Snæfellinga sem myndaði grunninn í upphafi, sem og samstaða eigenda, starfsfólks og viðskiptavina æ síðan, hefur auk þess skipt sköpum í þeim árangri sem náðst hefur.